

הבירוקרטיה והקיבוץ

עד כמה מורכב הארגון של
הקיבוץ המתחדש?

עו"ד צפריד בן אור, המתמחה בתחום הקיבוצים, מסביר כיצד ליווי מקצועי יכול לגשר בין "השפה" של הקיבוץ המתחדש לגופים הבירוקרטיים הרבים

■ בשיתוף עו"ד צפריד בן אור

עו"ד צפריד בן אור. צילום: פדטי

מדוע הקיבוץ המתחדש כל כך מורכב
לניהול?

הקיבוץ המתחדש הוא אגודה שיתופית חק' לאית בע"מ, שהיא אישיות משפטית נפרדת ויישוב נפרד. לאור זאת הוא נמצא ביחסי רגולציה עם כמה גופים. אחד מהם הוא המועצה האזורית. על פי הדוקטרינה ה"דו-רובדית", לקיבוץ המתחדש ועד מקומי (לע"תים באיחוד ועדים ולעתים בפיצול ועדים), שהוא חלק מהמועצה האזורית. למועצה האזורית משלמים ארנונה ומקבלים ממנה תקציבים.

גוף נוסף הוא הוועדה המקומית לתכנון ובנייה - גוף נפרד מהמועצה האזורית. כל המהלכים שהקיבוץ או חבר הקיבוץ מבקש לבצע בתחום התכנון והבנייה, מהיתר בנייה ועד הכנת תוכנית מתאר מפורטת (תב"ע) חדשה, מתחילים בוועדה המקומית.

גופים נוספים הם הוועדה המחוזית לתכנון ובנייה והמועצה הארצית לתכנון ובנייה. כל תב"ע שהקיבוץ מבקש לקדם, בין אם למגוריים ובין אם לתעשייה או לחקלאות - חייבת את אישור הוועדה המחוזית. לא פעם נדרש הקיבוץ להגיע גם למועצה הארצית לתכנון ובנייה, בין אם בערעור על הוועדה המחוזית ובין אם ישירות בנושאים שונים הקשורים לתיקון או לעדכון התב"ע.

בנוסף, ישנה רשות מקרקעי ישראל (רמ"י). לקיבוץ חווה חכירה עם רמ"י, ובקיבוץ מתחדש המקדם מהלכי שיוך דירות יעד מרכזי הוא הגעה להסכמים הנובעים מהסדר השיוך שבחר הקיבוץ לחתימה מול רמ"י. בהמשך ליישום מהלכי השיוך מול רמ"י מתקיימים כמה סוגי הסכמים בין הקיבוץ לבין רמ"י ולבין החברים.

על הקיבוץ להיות מתואם גם עם רשם האגודות השיתופיות. מכוח פקודת האגודות השיתופיות ותקנותיה, משרד רשם האגודות (כיום רשמת) הוא המפקח על התנהלות הקיבוץ וחבריו, ככל שזה נוגע לתקנון הקיבוץ וכלליו.

לרשות סמכויות התערבות מסוימים בהתנהלות הקיבוץ, ועל הקיבוץ לקבל אישור הרישום שמת בנוגע לשינוי או להתאמות שהקיבוץ מבקש לקבל בתקנונו. תקנון הקיבוץ משמש כמעין "חוקה" הקובעת את כלליו ועל החליטות הקיבוץ להיות בהלימה לתקנונו.

וישנה, כמוכן, התנועה הקיבוצית. ככל הנראה גע להתנהלותו של הקיבוץ המתחדש וחבריו, לתנועה הקיבוצית תפקיד של מעין יועץ. קיימים לא מעט חילוקי דעות בנוגע לתפקיד התנועה לעת הזו, אך הדעה הרווחת נוטה לסבור שעיקר תפקידיה הוא ייצוג הקיבוץ בנושאים כלליים אל מול הרשויות,

בלי לפגוע או לגרוע מזכותם של הקיבוצים לייצג את עצמם.

מה בנוגע לגופים כמו רשות המסים
והביטוח הלאומי?

בכל מה שנוגע למס הכנסה, לקיבוץ המתחדש, בשל מבנהו הייחודי ולאור קשרי הגר מלין בינו לבין חבריו, ישנם הסדרים ספציפיים מול רשויות המס המחייבים מומחיות חשבונאית ייחודית. גם בהקשר של הביטוח הלאומי קיימת מורכבות רבה, לאור העובדה שמדובר בארגון ובחברים בארגון הנמצאים ביחסי גומלין ייחודיים.

איך מתנהלים מול כל כך הרבה גורמים?

ההתנהלות מורכבת מאוד. בנוסף על קיומם של גורמים רבים שיש להתחשב בדעתם, לקיבוצים המתחדשים "שפה" משלהם, שלא אחת איננה מובנת או מקובלת על רשויות השלטון. דבר זה מוביל ללא מעט חיכוכים וחילוקי דעות ולעתים גם להתדיינות משפטית, ישירה או עקיפה, מול הרשויות.

איך מגשרים על המורכבות הזו?

אכן, לא פעם נחשפים פערי השפה והשקפת העולם בין הקיבוצים ובין חבריו לבין הרשויות ולבין המוסדות השיפוטיים. מצב דברים זה מחייב מומחיות ייחודית ובקיאיות בכמה וכמה "שפות" ויכולת "לתרגם" מושגים "קיבוציים" למושגים נורמטיביים ורווחיים.

הכותב הוא עורך דין המלווה קיבוצים וחברי קיבוצים ומייצג להם. במשך כעשור הוא שימש כיועץ משפטי וכמנהל המטה לשיוך דירות בתנועה הקיבוצית והיה ממובילי השינוי של הקיבוץ המתחדש.

077-5377010 | benor-law.co.il